

Generalizuoto nerimo sutrikimo skalė-7

The Generalized Anxiety Disorder scale-7

Kristina Butkutė-Šliužienė

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Psichiatrijos klinika, Kaunas, Lietuva

Nerimo sutrikimai yra labiausiai paplitę tarp psichikos sutrikimų [1]. Šie sutrikimai pasireiškia pernelyg dideliu susirūpinimu, susijaudinimu, baimingumu, o tai blogina gyvenimo kokybę ir profesinę veiklą [2]. Statistiniais duomenimis nerimo sutrikimus gyvenimo eigoje patiria apie 14–29 proc. žmonių: vienas iš 14 žmonių bet kurio gyvenimo metu turi nerimo sutrikimą, o vienas iš 9 – per metus patiria nerimo sutrikimą. Dažniausi nerimo sutrikimai yra generalizuotas nerimo sutrikimas (2,8–5,7 proc.), panikos sutrikimas su agorafobija ir be jos (2,1–4,7 proc.), socialinis nerimas (2,4–12,1 proc.), specifinės fobijos (7,7–12,5 proc.), potrauminio streso sutrikimas (1,9–6,8 proc.) ir obsesinis kompulsinis sutrikimas (apie 1,1 proc.). Šie sutrikimai gali sukelti tiek lengvus pokyčius, tiek labai sunkias negalios formas, susijusias su nerimą keliančiu nuogastavimu, autonominiu hiperaktyvumu, intensyvia baime ir nerimą provokuojančių dirgiklių vengimu [3–8]. Nerimo sutrikimai yra šeštoji pagrindinė negalios priežastis ir dideles pajamas gaunančiose, ir mažas bei vidutines pajamas gaunančiose šalyse [9]. Šių sutrikimų paplitimas Jungtinėse Amerikos Valstijose yra 18 proc. bendrojoje populiacijoje ir sveikatos priežiūros metinės išlaidos jiems siekia 42,3 mlrd. JAV dolerių. Europos Sąjungoje nerimo sutrikimai vargina daugiau kaip 60 milijonų žmonių [10]. Žinoma, kad nerimo sutrikimai 2010 m. Europos Sąjungoje prisidėjo prie 26,8 mln. neįgalumo sąlygotų gyvenimo metų [11].

Generalizuotas nerimo sutrikimas yra lėtinis ir ypač paplitęs sutrikimas suaugusiųjų populiacijoje [12]. Šis sutrikimas sukelia akivaizdų asmens sveikatos būklės pablogėjimą, sunkumus atliekant kasdienę ir darbinę veiklą, didina sveikatos priežiūros paslaugų naudojimą, apsilankymų skaičių tiek pirminės priežiūros, tiek specializuotose klinikose [13]. Dauguma nerimo sutrikimų turinčių žmonių kreipiasi į pirminės sveikatos priežiūros įstaigas [14]. Maždaug 8 proc. šių pacientų diagnozuotas generalizuotas nerimo sutrikimas. Nors šiuo metu yra daugybė klausimynų, leidžiančių gydytojams vertinti generalizuotą nerimo sutrikimą ir objektyviai įvertinti pagrindinių generalizuoto nerimo sutrikimo simptomų buvimą, intensyvumą arba gali padėti nustatyti galimus generalizuoto nerimo sutrikimo atvejus, tyrimai rodo, kad nerimo sutrikimas yra nepakankamai diagnozuojamas ir gydomas [15,16,17]. Manoma, kad būtų naudinga naudoti standartinius klausimynus, kurie padėtų kuo anksčiau nustatyti nerimo sutrikimus [18]. Nustatyta, kad ankstyva nerimo sutrikimų diagnostika yra ekonomiškai naudinga (psichikos sveikatos priežiūros paslaugos asmeniui per metus prieš pirminę specialisto konsultaciją sudaro – 275 Eur ir po jos sumažėja iki 88 Eur) [7, 19, 20]. Atsitiktinių imčių kontroliuojamų tyrimų duomenimis nustatytas nerimo sutrikimų diagnostikos efektyvumas, kuriam ypač svarbu tiksliai

atrankos priemonė su sutarta ribine verte [21].

Vienas iš nerimo sutrikimų vertinimo įrankių yra Generalizuoto nerimo sutrikimo skalė-7 (angl. *The Generalized Anxiety Disorder scale-7, GAD-7*). „GAD-7“ klausimynas yra trumpa savęs vertinimo skalė, skirta įvertinti generalizuoto nerimo sutrikimo simptomų sunkumą. „GAD-7“ sukūrė Spitzer ir kolegės 2006m. generalizuoto nerimo sutrikimo diagnostikai pagal „DSM-IV“ (angl. *The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-IV*) diagnostinius kriterijus. Tai yra 7 klausimų priemonė, kurioje kiekvienas atsakymas yra įvertintas skalės balais nuo 0 iki 3, atsižvelgiant į nerimo simptomų dažnumą per pastarąsias dvi savaites (0 = „Visai nekamavo“ iki 3 = „Beveik kiekvieną dieną“). Bendras skalės įverčio suminis balas gali būti nuo 0 iki 21, o didesnis suminis balas rodo didesnę nerimo sunkumą. Suminiai balai – 5, 10 ir 15 yra atitinkamai vertinami kaip lengvi, vidutinio sunkumo ir sunkūs nerimo simptomai. Šią priemonę gali savarankiškai pildyti pats tiriamasis ir šios skalės pildymo trukmė įprastai yra mažiau nei 5 minutės. Taip pat tai gali būti atliekama specialisto interviu metodu [22].

Herr ir kolegės [23] 2014 m. atliko sisteminę nerimo sutrikimų atrankai skirtų diagnostikos priemonių peržiūrą. Išvadoje nurodoma, kad lyginant su kitomis priemonėmis – „GAD-7“ turi geriausias charakteristikas. Ši išvada pagrįsta klausimyno autorių atlikto pirminio tyrimo rezultatais [22]. Pradžioje „GAD-7“ buvo patvirtintas generalizuoto nerimo sutrikimų nustatymui pirminės sveikatos priežiūros įstaigose, kai ribinė bendro įverčio vertė – 10 (jautrumas 0,89 ir specifiškumas 0,82).

Kai kurių autorių nuomone, generalizuoto nerimo nustatymui remiantis „GAD-7“, gydytojai gali naudoti žemesnę (8 arba 9 balų) reikšmingumo lygmenį dėl didesnio jautrumo. Jei GAD-7 naudojamas bet kokio nerimo sutrikimo nustatymui, 8 balų skalė suteikia pakankamą jautrumą ir specifiškumą [24].

Klausimyno autoriai taip pat nustatė priimtinas jautrumo ir specifiškumo vertes, kai klausimynas buvo naudojamas kitiems nerimo sutrikimams (panikos sutrikimas, socialinis nerimas ir PTSD) nustatyti – „GAD-7“, rezultatas ≥ 8 (jautrumas: 0,77, specifiškumas: 0,82). Pastaruoju metu Jungtinėse Amerikos Valstijose „GAD-7“ buvo rekomenduojamas nerimo sutrikimų nustatymui sergantiems onkologinėmis ligomis [25, 26].

„GAD-7“ buvo išverstas į kelias kalbas ir patvirtinta daugelyje studijų [27]. Ši skalė buvo patvirtinta suaugusiųjų populiacijai Vokietijoje [28] Taip pat skale patikimai nustatyti nerimo sutrikimai narkotikų ir alkoholio vartotojams [4]. Tiek paprasta tiek kompiuterinė „GAD-7“ versija pasirodė patikima nerimo sutrikimų diagnostikai Ispanijos pirminės sveikatos priežiūros įstaigose bei nėščioms moterims [12, 15, 29] bei nerimo sutrikimų nustatymui sergantiems

epilepsija [30]. Taip pat gali būti taikoma vėžiui sergantiems pacientams, siekiant nustatyti generalizuotą nerimo sutrikimą [31]. Suomijos populiacijoje skalė įvardijama kaip tinkama ir naudinga priemonė generalizuoto nerimo sutrikimo nustatymui tarp pirminių suaugusiųjų ir paauglių sveikatos priežiūros pacientų [32, 33]. Remiantis šių tyrimų duomenimis, „GAD-7“ yra patikimas ir tinkamas įrankis nerimui įvertinti. Lietuviška skalės versijos naudojimui yra viešai pateikiamas autorių leidimas, todėl ją atkurti, versti, vaizduoti arba platinti papildomo leidimo nereikia.

„GAD-7“ yra trumpa savęs vertinimo skalė, taigi šis instrumentas galėtų būti geras pasirinkimas tiriant pacientus pirminės sveikatos priežiūros įstaigose. Ši skalė turi puikias vertinimo savybes nustatyti galimus generalizuoto nerimo sutrikimus [22]. Įvairių tyrimų įrodymai pagrindžia „GAD-7“ kaip patikimą ir pagrįstą bei naudingą nerimo sutrikimų diagnostinį įrankį bendrojoje populiacijoje. „GAD-7“ yra tinkama ir veiksminga priemonė generalizuoto nerimo sutrikimo diagnostikai ir jos sunkumo vertinimui klinikinėje praktikoje ir klinikiniuose tyrimuose.

Generalizuoto nerimo sutrikimo skalė -7 (GAD-7)

Kaip dažnai per pastarąsias 2 savaites jus kamavo šios problemos? (Norėdami pažymėti savo atsakymą naudokite „✓“)	Visai nekamavo	Keletą dienų	Daugiau nei pusę iš visų dienų	Beveik kiekvieną dieną
1. Nervingumas, nerimastingumas ar didelė įtampa	0	1	2	3
2. Negalėjimas sustabdyti nerimo ar jo kontroliuoti	0	1	2	3
3. Per didelis nerimavimas dėl įvairių dalykų	0	1	2	3
4. Sunkumas atsipalaiduoti	0	1	2	3
5. Buvimas tokiam (-ai) neramiam (-iai), kad net sunku ramiai pasėdėti	0	1	2	3
6. Greitas susierzinimas ar dirglumas	0	1	2	3
7. Baimė, tarsi galėtų nutikti kažkas baisaus	0	1	2	3

Bendras balas _____ = _____ + _____ + _____

LITERATŪRA

- Wittchen HU, Jacobi F, Rehm J, Gustavsson A, Svensson M, Jönsson B, Olesen J, Allgulander C, Alonso J, Faravelli C, Fratiglioni L, Jennum P, Lieb R, Maercker A, van Os J, Preisig M, Salvador-Carulla L, Simon R, Steinhausen HC. The size and burden of mental disorders and other disorders of the brain in Europe 2010. *Eur Neuropsychopharmacol*. 2011 Sep;21(9):655-79.
- Remes O, Brayne C, van der Linde R, Laforce L. A systematic review of reviews on the prevalence of anxiety disorders in adult populations. *Brain and Behavior*. 2016; 6(7).
- Baxter AJ, Scott KM, Vos T and Whiteford HA. Global prevalence of anxiety disorders: a systematic review and meta-regression. *Psychological Medicine* (2013), 43, 897–910.
- Delgado-Illia J, Payne S, Gilbody S, Godfrey C, Gore S, Jessop D, Dale V. Brief case finding tools for anxiety disorders: Validation of GAD-7 and GAD-2 in addictions treatment. *Drug and Alcohol Dependence* 125 (2012) 37–42.
- Cougle JR, Keough ME, Riccardi CJ, Sachs-Ericsson N. Anxiety disorders and suicidality in the National Comorbidity Survey-Replication. *J Psychiatr Res* 2009; 43:825–9.
- Cramer V, Torgersen S, Kringsen E. Quality of life and anxiety disorders: a population study. *J Nerv Ment Dis* 2005;193:196–202.
- DuPont RL, Rice DP, Miller LS, Shiraki SS, Rowland CR, Harwood HJ. Economic costs of anxiety disorders. *Anxiety* 1996;2:167–72.
- Michael T, Zetsche U, Margraf J. Epidemiology of anxiety disorders. *Psychiatry* 2007; 6:136–42.
- Wittchen HU, Hoyer J. Generalized Anxiety Disorder: Nature and Course. *Clin Psychiatry* 2001;62(suppl 11):15-19.
- Ruiz MA, Zamorano E, García-Campayo J, Pardo A, Freire O, Rejas J. Validity of the GAD-7 scale as an outcome measure of disability in patients with generalized anxiety disorders in primary care. *Journal of Affective Disorders* 128 (2011) 277–286.
- Baxter AJ, Vos T, Scott KM, Ferrari AJ, Whiteford HA. The global burden of anxiety disorders in 2010. *Psychological Medicine* (2014), 44, 2363–2374.
- Muñoz-Navarro R, Cano-Vindel A, Morianac JA, Medranod LA, Ruiz-Rodríguez P, Agüero-Gentof L, Rodríguez-Enriquez F, Pizag MR, Ramirez-Manenth JI. Screening for generalized anxiety disorder in Spanish primary care centers with the GAD-7. *Psychiatry Research* 256 (2017) 312–317.
- Baxter AJ, Scott KM, Vos T, Whiteford HA. Global prevalence of anxiety disorders: a systematic review and meta-regression. *Psychological Medicine* (2013), 43, 897–910.
- Lieb R, Becker E, Altamura C. The epidemiology of generalized anxiety disorder in Europe. *Eur Neuropsychopharmacol* 2005;15:445–52.
- García-Campayo J, Zamorano E, Ruiz MA, Pardo A, Pérez-Páramo M, López-Gómez V, Freire O, Rejas J. Cultural adaptation into Spanish of the generalized anxiety disorder-7 (GAD-7) scale as a screening tool. *Health and Quality of Life Outcomes* 2010, 8:8.
- Fernandez A, Rubio-Valera M, Bellon JA, Pinto-Meza A, Luciano JV, Mendive JM, et al. Recognition of anxiety disorders by the general practitioner: results from the DASMAP Study. *Gen Hosp Psychiatry* 2012;34:227–33.
- Stein MB, Sherbourne CD, Craske MG, Means-Christensen A, Bystritsky A, Katon W, et al. Quality of care for primary care patients with anxiety disorders. *Am J Psychiatry* 2004;161:2230–7.
- Katon W, Roy-Byrne P. Anxiety disorders: efficient screening is the first step in improving outcomes. *Ann Intern Med* 2007;146:390–1.
- Greenberg PE, Sisitsky T, Kessler RC, Finkelstein SN, Berndt ER, Davidson JRT, et al. The economic burden of anxiety disorders in the 1990s. *J Clin Psychiatry* 1999;60: 427–35.
- UK National Screening Committee. Criteria for appraising the viability, effectiveness and appropriateness of a screening programme; 2013.
- Spitzer RL, Kroenke K, Williams JBW, Lowe B. A brief measure for assessing generalized anxiety disorder – the GAD-7. *Arch Intern Med* 2006;166:1092–7.
- Faye Plummer, M.Sc. a, 1 , Laura Manca, M.D., M.Sc., M.R.C.Psych. b , Dominic Trepel, Ph.D. a , Dean McMillan, M.A., Ph.D., D.Clin.Psy. Screening for anxiety disorders with the GAD-7 and GAD-2: a systematic review and diagnostic metaanalysis. *General Hospital Psychiatry* 39 (2016) 24–31.
- Herr NR, Williams JW, Benjamin S, McDuffie J. Does this patient have generalized anxiety or panic disorder?: The Rational Clinical Examination systematic review. *JAMA* 2014;312:78–84.
- Andersen BL, DeRubeis RJ, Berman BS, Gruman J, Champion VL, Massie MJ, et al. Screening, assessment, and care of anxiety and depressive symptoms in adults with cancer: an American Society of Clinical Oncology guideline adaptation. *J Clin Oncol* 2014;32:1605–19.
- Howell D, Currie S, Mayo S, Jones G, Boyle M, Hack T, et al. A pan-Canadian clinical practice guideline: assessment of psychosocial health care needs of the adult cancer patient. Toronto: Canadian Partnership Against Cancer (Cancer Journey Action Group) and the Canadian Association of Psychosocial. *Oncology* 2009.
- Hinza A, Klein AM, Brähler E, Glaesmer H, Luckdt T, Riedel-Heller SG, Wirkner K, Hilbert A. Psychometric evaluation of the Generalized Anxiety Disorder Screener GAD-7, based on a large German general population sample. *Journal of Affective Disorders* 210 (2017) 338–344.
- Löwe B, Decker O, Müller S, Brähler E, Schellberg D, Herzog W, et al. Validation and standardization of the generalized anxiety disorder screener (GAD-7) in the general population. *Med. Care*, 46 (2008), pp. 266–274.
- Zhong Q-Y, Gelaye B, Zaslavsky AM, Fann JR, Rondon MB, Sánchez SE, et al. (2015) Diagnostic Validity of the Generalized Anxiety Disorder - 7 (GAD-7) among Pregnant Women. *PLoS ONE* 10(4): e0125096.
- Tonga X, Dongmei A, McGonigal A, Sung-Pa P, Zhou D. Validation of the Generalized Anxiety Disorder-7 (GAD-7) among Chinese people with epilepsy *Epilepsy Research* 120 (2016) 31–36.
- Esser P, Hartung T J, Friedrich M, Johansen C, Wittchen HU, Faller H, Koch U, Härter M, Keller M, Schulz H, Wegscheider K, Weis J, Mehnert A. The Generalized Anxiety Disorder Screener (GAD-7) and the anxiety module of the Hospital and Depression Scale (HADS-A) as screening tools for generalized anxiety disorder among cancer patients. *Psycho-Oncology*. 2018;27:1509–1516.
- Kujanpää T, Ylisaukko-Oja T, Jokelainen J, Hirsikangas S, Kanste O, Kyngäs H, Timonen M. Prevalence of anxiety disorders among Finnish primary care high utilizers and validation of Finnish translation of GAD-7 and GAD-2 screening tools. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* (2014), 32:2, 78-83.
- Tiirikainen K, Haravuoria H, Rantak K, Kaltiala-Heinoc R, Marttunen M. Psychometric properties of the 7-item Generalized Anxiety Disorder Scale (GAD-7) in a large representative sample of Finnish adolescents. *Psychiatry Research* 272 (2019) 30–35.